UUTISET

Kauppa osoittaa selvästi sen, että tanskalaiset luottavat Suomen maatalouden tulevaisuuteen ja viljelijöiden ostovoiman säilymiseen. **TUTKIMUSJOHTAJA PERTTU PYYKKÖNEN, PTT**

PÄIVÄN PUNKTI

Piikki auki

Euroopan keskuspankki teki viime viikolla ison päätöksen. Pankin neuvosto päätti, että EKP ryhtyy tarvittaessa ostamaan markkinoilta velkamaiden papereita. Ehtona on kuitenkin se, että maat ovat sitoutuneet tervehdyttämään taloutensa EU:n päätösten mukaisesti.

Kysymyksessä on niin sanottu avoin piikki. EKP sitoutuu siihen, että se ostaa velkapapereita niin paljon kuin tarvitaan. Se on samaa kuin huutokaupassa, jossa yhdellä ostajalla on niin paljon rahaa, että hän voi korottaa tarjousta loputtomasti. Muiden ei kannata silloin lähteä kilpailuun.

EKP:lla on rahaa, sillä se voi tehdä sitä itse. Keskuspankit eivät voi mennä konkurssiin; jos rahaa tarvitaan, ne painavat sitä lisää. Nykypäivänä setelipainot eivät pyöri konkreettisesti, mutta bitit viuhuvat pitkin piuhoja. On siirrytty setelirahoituksesta bittirahoitukseen.

EKP:n päätös ei ole hirveä yllätys. Pankki oli jo etukäteen ilmoittanut, että se tekee kaiken mahdollisen euron pelastamiseksi. Nyt kortit on pantu pöytään. EKP:n piikki on auki ja se on pitkä.

EKP:n päätös on seurausta myös siitä, että poliittisin päätöksin ei velkaongelmaa ole saatu hallintaan. Kreikka on hakemassa jo kolmatta tukipakettia ja Espanja ja Italia kolkuttavat ovella. Brysselin rahastot eivät siinä leikissä enää riitä ja vastustus euromaiden sisällä kasvaa päivä päivältä.

EKP pelastaa poliittisen järjestelmän pulasta, mahdollisesti jopa kaaokselta. Setelirahoitusta on kokeiltu historiassa ennenkin, ja juuri sitä tehdään par'aikaa myös Amerikassa.

Rahan määrän lisäämisessä on riskinsä. Jos rahaa joudutaan lisäämään liikaa, voi syntyä raju inflaatio. Sen estämiseksi EKP aikoo vetää rahaa pois muualta. Yhdessä kohdin supistetaan, jotta vapautuvat varat voidaan käyttää tukemaan Kreikkaa, Italiaa ja Espanjaa.

Eurokriisissä otettiin nyt seuraava askel. Apu haetaan pankista.

Euroopan keskuspankki – siellä aina ystävä!

LAURI KONTRO on Maaseudun Tulevaisuuden päätoimittaja.

lauri.kontro@maaseuduntulevaisuus.fi

Rapusaalis jäämässä edellisvuosista

Ensi kuun loppuun jatkuvasta ravustuskaudesta on tulossa kohtalainen. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos (Rktl) arvioi, että rapusaalis jäänee 7 miljoonaan yksilöön.

Suomessa on totuttu viime vuosina hyviin saaliisiin, esimerkiksi 2009 pyydettiin yli 9 miljoonaa saksiniekkaa.

"Täplärapusaaliit ovat vaihdelleet suuresti. Saaliit ovat olleet heikompia Lounais- ja Länsi-Suomessa, mutta lähellä normaalia esimerkiksi Etelä-Päijänteellä ja Etelä-Saimaalla. Jokiravun saalismäärät ovat olleet kohtuullisia", kertoo raputalousohjelman päällikkö **Markku Pursiainen** RKTL:stä.

Rapujuhlia voisi pitää syyskuussakin

Kauden edetessä saaliit ovat parantuneet, mutta toisaalta rapujen kysyntä on aiempien vuosien tapaan hiipunut syksyn lähestyessä.

"Toivoisi, että suomalaiset pitäisivät rapujuhlia ainakin syyskuun puoliväliin saakka. Saalistakin olisi saatavissa vielä viikkojen ajan, varsinkin nyt kun kesäasukkaat ovat monelta mökiltä jo lähteneet", Pursiainen sanoo.

Elintarviketurvallisuusvirasto Eviran tietoon on tullut tältä vuodelta vain kaksi rapuruttotapausta.

STT

Hankkija osaksi pohjoismaista kauppajättiä

SOK myy 60 prosenttia Hankkija-Maatalous Oy:stä ensi vuoden alussa tanskalaiselle DLA-ryhmälle. Loppuosa siirtyy tanskalaisille todennäköisesti kolmen vuoden päästä.

MARKKU VUORIKARI

Hankkija-Maatalouden toimitusjohtaja Ensio Hytönen ja Danish Agron toimitusjohtaja Christian Junker kättelivät kaupan kunniaksi perjantaina Helsingissä.

DLA:n hallituksen puheenjohtaja **Christian Junker** allekirjoitti kaupan perjantaina iltapäivällä SOK:n pääjohtajan **Kuisma Niemelän** kanssa SOK:n hallintoneuvoston hyväksyttyä kaupan aamupäivällä. Kauppahintaa osapuolet eivät kerro.

Pohjoismaiden suurin kauppias

DLA on tanskalaisten maataloustuottajien omistama maatalouskaupparyhmä, joka on kasvanut 2000-luvulla rajusti. Kaupan jälkeen DLA nousee suurimmaksi maatalouskaupaksi Itämerellä ja seitsemänneksi Euroopassa.

Kilpailuviranomaiset ottavat kaupan käsittelyynsä, mutta siltä suunnalta osapuolet eivät odota väliintuloa.

Noin miljardin liikevaihdolla toimivan Hankkija-Maatalouden on ollut hankala pärjätä neuvotteluissa suurten tavarantoimittajien kanssa ja osaksi sen vuoksi maataloustarvikkeet ovat olleet Suomessa kalliimpia kuin Keski-Euroopassa.

"Uskomme, että tilanne muuttuu. Maataloustuottajien omistama DLA kasvaa jo yli 4 miljardin euron suuruiseksi liikevaihdoltaan ja pystyy neuvottelemaan tasapäisemmin myös Suomessa suurten yhtiöiden kanssa maatalouden tuotantotarvikkeista", Hankkija-Maatalouden toimitusjohtaja **Ensio Hytönen** sanoo.

Myös viljan tuottajahinnan arvioidaan siirtyvän lähemmäs keskieurooppalaisia hintoja, mikä tarkoittaisi Suomessa tuottajahinnan nousemista.

SOK:lle maatalous ei ole ydinliiketoimintaa. SOK on kuluttajaosuuskunta ja pääjohtaja Kuisma Niemelä on aiemmin todennut SOK:n olevan neuvotteluissa lähtökohtaisesti "kuluttajan puolella pöytää". Sen vuoksi maataloustuottajien kanssa kauppaa käyvä Hankkija ei ole tuntenut oloaan kovin kotoisaksi S-ryhmässä.

Hytösen mukaan Hankkija on etsinyt sopivaa kumppania vuoden ajan. Ehdokkaita olivat DLA:n lisäksi myös tanskalainen DLG ja ruotsalainen Lantmännen.

Suomessa maatalouskaupalla kehno tulos

Kaikki maatalouskauppiaat tekevät Hytösen mukaan Suomessa kehnoa tulosta. "Jossain on ero, kun täällä tehdään juuri ja juuri puolen prosentin tulosta ja tanskalaiset pystyvät 2,5 prosenttiin."

Suurin ero tulee tarvikkeiden ostossa, täällä maksetaan enemmän kuin Tanskassa.

Hytösen mukaan DLA ja Hankkija ovat lähellä toisiaan, "synergiaa on runsaasti" ja molemmat ovat mukana Baltian maatalouskaupassa.

SUOMEN ELINKEINOELÄMÄN KESKUSARKISTO

Hankkija jatkaa edelleen Suomessa ja palaa viljelijöiden omistukseen, vaikkakin tanskalaisten. Jo vuonna 1918 Hankkija varastoi maataloustuotteita radan varressa Loimaalla.

"Koko liki ainoa joka merkitsee"

DLA-ryhmä koostuu Danish Agrosta ja Vestjylland Andelista. Määräysvalta on Danish Agrolla, jonka toimitusjohtaja Christian Junker sanoo, että "yrityksen kansainvälinen koko on melkein ainoa asia, joka maatalouskaupassa merkitsee jotakin".

Hän arvioi, että suomalaiset hyötyvät siitä, että DLA pystyy neuvottelemaan maataloustarvikkeista paremmin kuin SOK tai Hankkija suurten tavarantoimittajien kanssa.

Tällaisia yhtiöitä ovat muun muassa Syngenta, Bayer, Basf, Monsanto, Potash Corp, Yara, Limagrain, Pioneer ja KWS. Ne tuottavat kemikaaleja, lannoitteita ja siemeniä.

"Loputtomiin ei voi karsia"

Suuren koon lisäksi kaupan tulee olla Junkerin mukaan tehokas ja sen on karsittava kustannuksia. "Niitä ei voi kuitenkaan loputtomasti karsia, muuten karsii yhtiön hengiltä. Täytyy olla eväitä myös kasvaa".

DLA aikoo kasvaa lähinnä itäisessä Euroopassa ja mahdollisesti Venäjällä.

Junkerin mukaan DLA kansainvälistyy vauhdilla. "Vuonna 2000 liikevaihdostamme tuli 95 prosenttia Tanskasta, vuonna 2015 enää 45 prosenttia."

Hankkija jatkaa kaupan jälkeen Suomessa lähes ennallaan, Junkerin mukaan yhtiö on pärjännyt hyvin Suomessa.

DLA osti viime vuonna Suomesta Yrittäjien Maatalouden. Suunnitelmaa firmojen yhdistämisestä ei Junkerin mukaan vielä ole.

Hankkija osaa konekaupan

Hankkija on konekauppiaana DLA:ta tunnetumpi ja DLA aikoo hyödyntää Hankkijan asiantuntemusta markkina-alueellaan Itämeren ympäristössä. Ensio Hytösestä onkin tulossa yhtiön konekaupan kansainvälinen vetäjä ja johtoryhmän jäsen sen lisäksi, että hän jatkaa Hankkijan toimitusjohtajana.

Hankkija omistaa suuren osan kuljetusyhtiö Moveresta, jota aiotaan käyttää Baltian alueella entistä enemmän. Hankkija aikoo myös lisätä DLA:n Nordic Seed -siementuntemusta ja markkinointia Suomessa.

Yhtiöt yhdistävät viljan, lannoitteiden, torjunta-aineiden, siementen ja muovien hankinnan ja markkinoinnin. DLA käsittelee kolme miljoonaa tonnia viljaa vuodessa ja Hankkija miljoona tonnia.

Hankkijan puutarhakauppa Multasormi voi olla esikuvana DLA:n vastaaville Tanskassa.

Hankkija on toiminut yhdessä kolmen alueosuuskaupan, Eepeen, SSO:n ja KyAgandin kanssa. Kauppa ei vaikuta yhteistyöhön.

JOUKO KYYTSÖNEN

FAKTAT

Hankkijan osuus puolet Suomen maatalouskaupasta

AGRI MARKET

Hankkija-Maatalous Oy on Suomen suurin maatalouskauppa.
Markkinaosuus on 50 prosenttia.
Liikevaihto noin miljardi euroa.
Työntekijöitä 900
81 myymälää sekä 8 konekeskusta.
Suomen suurin eläinrehujen valmistaja.
Omistaa latvialaisen Baltic Feed Sian ja suomalaisen Hiven Oy:n.
Omistaa 67 prosenttia Movere Oy -logistiikkayhtiöstä

DLA Group

DLA-konserni
DLA Group perustettiin 1975
Kehitti aluksi tanskalaisten ja ruotsalaisten maatalousyritysten hankintoja.
Laajentui sisältämään sijoituksia koti- ja ulkomaisiin liikeyrityksiin.
Danish Agrosta suurin omistaja.
Vestjyllands Andel toinen pääomistaja.
Liikevaihto 3,3 miljardia euroa.
Tanskan toiseksi suurin 45 prosentin osuudella
DLG isoin 48 prosentilla
Omistaa Suomessa Yrittäjien Maatalous Oy:n.

PTT:N TALOUSTUTKA

Odotettu kauppa

Viime perjantaina tanskalainen DLA Group ja sen pääomistajat, tuottajaomisteiset osuuskunnat Danish Agro ja Vestjyllands Andel ilmoittivat ostavansa osake-enemmistön Hankkija-Maatalous Oy:stä. Mikään jymy-yllätys kauppa ei ollut.

Tähän on monta syytä. Ensinnäkin, rakennekehitys eurooppalaisessa maataloustavarakaupassa aivan samoin kuin elintarviketeollisuudessa on ollut rajua parin viimeisen vuosikymmenen aikana. Koon pitää kasvaa, koska vastapeluritkin kasvavat. Tämä on useimpien isojen yritysten strategioihin selvästi kirjattu. Niin myös DLA:n.

Toiseksi, DLA oli jo tullut Suomen markkinoille ostamalla Yrittäjien Maatalouden viime vuonna. Oli aivan selvää, että niin kasvuhakuiselle yritykselle kuin DLA ei niin pieni siivu Suomen markkinoista ollut tyydyttävä osuus.

Kolmanneksi, päätellen viimeaikaisista toimista S-ryhmässä, ei maataloustavarakauppaa ole selvästikään pidetty ydinbisneksenä. Muun muassa Terra-ketjua on rakennettu vauhdilla, joka väistämättä jossain määrin on tullut Hankkijan reviirille. Hankkijaa onkin selvästi kauppakunnostettu parin vuoden ajan. Vähemmistöosuus Yaralta on ostettu pois ja myymäläverkostoa supistettu. Kurantille tavaralle löytyy ostajakin helpommin.

Neljänneksi, potentiaalisia ostajia ei oikeasti ollut kovin montaa. Tanskasta olisi löytynyt toinen osuustoimintataustainen maatalous- ja monen muunkin tavaran kauppias DLG samoin kuin Ruotsista Lantmännen. Ja saksalaiset jätit eivät puolestaan koe Suomea kotimarkkinakseen. Muita suomalaisia kilpailijoita kuten vaikkapa Keskoa tuskin olisi kilpailusyistä voinut edes ajatella potentiaalisina ostajina.

Nyt täytyy toivoa, että lupaukset halvemmista panoshinnoista realisoituvat. Se olisi tuottajien näkökulmasta erittäin toivottava etenkin nykyisessä markkinatilanteessa.

Kauppa osoittaa selvästi myös sen, että tanskalaiset luottavat Suomen maatalouden tulevaisuuteen ja viljelijöiden ostovoiman säilymiseen. Eivät he muutoin näin vahvaa jalansijaa markkinoilla haluaisi.

Eurooppalaisilla osuuskunnilla näyttää selvästi olevan taipumus hoitaa ulkomaan toimintonsa osakeyhtiöinä, joiden tehtävä on takoa tulosta niiden kotimaisille omistajajäsenille. Nyt jää nähtäväksi, onko tanskalainen tuottaja reilumpi kauppias kuin suomalainen kuluttaja. Samoin jää nähtäväksi, voisivatko tai haluaisivatko suomalaiset tuottajat järjestäytyä jollakin tavalla ja tulla jollakin tavalla osaomistajiksi joko Hankkijaan tai DLA Agroon. Muista Pohjoismaista sekä Baltian maista omistajia nimittäin jo löytyy.

PERTTU PYYKKÖNEN on PTT:n tutkimusjohtaja.

perttu.pyykkonen@ptt.fi

Valio: Kotimaista luomumaitoa riittää

S-ryhmä aloitti viime viikolla Saksassa tuotetun ja pakatun luomumaidon myynnin Rainbow-tuotemerkin alla. Tuotteen hinta on selvästi matalampi kuin kotimaisen luomumaidon.

Yle uutisoi S-ryhmän maitouutuuteen liittyen, ettei kotimaista luomumaitoa olisi saatavilla tarpeeksi.

Väite ei ainakaan Valion näkökulmasta pidä paikkaansa.

"Meillä riittää luomuraakamaitoa ja olemme pystyneet toimittamaan kaikki luomutuotteet jotka meiltä on tilattu", Valio luomun brändi-päällikkö **Mary Petri** sanoo.

Petrin mukaan luomumaitotuotteita pystyttäisiin toimittamaan kauppoihin nykyistä enemmänkin.

Vielä viime syksynä Valio etsi aktiivisesti lisää luomutuottajia.

Kampanja onnistui. Luomumaidon tuotanto on kasvanut lähes viidenneksellä viime vuodesta. Samaan aikaan luomumarkkinoiden kasvu on hidastunut.

Petri toteaa, ettei Valion luomumaidon uusi Rainbow-kilpailija vaikuta esimerkiksi maidon hinnoitteluun.

"Me luotamme vahvasti kotimaisen luomumaidon vetovoimaan."

TERHI TORIKKA

Keskustanaiset ehdottaa vanhemmille kotiintuloaikaa

Keskustanaisten viikolla esittämä ehdotus lasten valtakunnallisesta kotiintuloajasta on poikinut runsaasti palautetta puolesta ja vastaan. Tästä intoutuneena naisjärjestö ehdottaa nyt myös vanhemmille valtakunnallista kotiintuloaikaa.

"Monet ovat ihmetelleet, eikö lasten lisäksi vanhemmilla pitäisi olla kotiintuloaika. Ehdottomasti!", kirjoittaa Keskustanaisten puheenjohtaja **Elsi Katainen** tiedotteessa.

Hän haastaa työnantajat rakentamaan yhdessä työntekijöidensä kanssa tapoja, joilla vanhempien työaikoja voidaan sovittaa yhteen perheen tarpeiden kanssa.

Kataisen mielestä jokaisella työpaikalla on oltava mahdollisuus lyhennettyyn työpäivään ja -viikkoon.

STT

MTK:n Marttila odottaa tarvikkeiden hinnan halpenevan

"Hankkija-kauppa ei tullut yllätyksenä. On ollut pitkään nähtävissä, että kansainvälisesti yhtiö on melko pieni", MTK:n puheenjohtaja **Juha Marttila** sanoo.

"Harmillista on se, että suomalainen omistus murenee jälleen kerran, kun ulkomaiset jatkavat perinteisten kotimaisten yritysten ostoja. Maatalous ei näytä kiinnostavan suomalaista pääomaa."

Marttilan mielestä kauppaan liittyy paljon hyvääkin: "Isommalla yrityksellä on suurempi ostovoima, joten suomalaisten viljelijöiden täytyy saada jatkossa tuotteita vertailukelpoiseen hintaan tanskalaisten kanssa."

Myös viljamarkkinoilla Marttila odottaa parannusta, kun täällä lähestytään keskieurooppalaista hintaa. "Uudella toimijalla on nyt näytön paikka."

Suomalaisessa maatalouskaupassa Hankkijan myynti aiheuttanee muutoksia siten, että pieneksi jäävien kotimaisten yritysten on syytä terävöittää strategioitaan ja miettiä rakenteita.

Marttila odottaa, että suomalaisille valmistajille avautuu mahdollisuuksia päästä mukaan tanskalaiskujätin valikoimiin.

JOUKO KYYTSÖNEN

KOMMENTTI

Hankkija jäi liian pieneksi

Hankkija pystyi SOK:n omistuksessa kasvamaan, laajentamaan ja tehostamaan tuotantoaan siten, että se pysyi Suomessa maatalouskaupan ykkösenä.

Ongelma oli se, että kotimarkkinoilla suuri on kansainvälisten jättien puristuksessa liian pieni. Pienellä Hankkijalla ei ole enää sananvaltaa neuvotteluissa tavarantoimittajien kanssa.

10–15 vuotta sitten Hankkija oli samankokoinen kuin tanskalaisyhtiöt. Sen jälkeen DLA, DLG ja Lantmännen kasvoivat, Hankkija ei.

Ratkaisu tapahtui 1990-luvun puolivälin paikkeilla. Hankkija oli kovaa lähdössä Baltiaan, jossa markkinat avautuivat, suunnitelmat oli tehty. Mutta omistaja, kuluttajaosuuskunta oli liian varovainen.

Hankkija ei päässyt Baltiaan, minne tanskalaiset menivät, eikä muuallekaan.

Nyt Hankkija on tanskalainen ja sieltä määrätään, mitä täällä tehdään.

JOUKO KYYTSÖNEN